

ΑΘΗΝΑΪΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι.... Δρ. ν. 3.—
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ » » 3,50

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ

Λεπτῶν..... 15
261—Γραφεῖον ὁδ. Ἐρμού—264

Παρακαλοῦνται οἱ κκ. συνδρομηταὶ τῆς «Ἀθηναίδος» καὶ τῶν ξένων Περιοδικῶν ν' ἀποστείλωσιν ἐγκαίρως τὰς συνδρομάς των, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τῶν φύλλων.

Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ δύνανται ν' ἀποστείλωσιν αὐτὰς διὰ γραμματοσήμου ἑλληνικοῦ, ἀγγλικοῦ καὶ γαλλικοῦ.

Ἡ «ΑΘΗΝΑΪΣ» συμπληροῦσα διὰ τοῦ παρόντος ἀριθμοῦ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς θεωρεῖ τὴν ἑαυτῆς ἱκανοποιήσιν ὡς προερχομένην ἐκ τῆς τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῆς ἱκανοποιήσεως. Ἐχει δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι κατὰ τὸ ἐλευσόμενον ἔτος θέλει ἀποδώσει τὴν ἐκ μέρους τῶν συνδρομητῶν αὐτῆς πρόθυμον ὑποστήριξιν καταβάλλουσα πλείονας δαπάνας ὅπως, ὑποβοηθοῦσα τὴν προθυμίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ, φανῇ ἀξία τῆς ὑποστηρίξεως αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἀπονέμομεν τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν, εἰς τοὺς μετὰ προθυμίας ὑποστηρίζοντας ἡμᾶς συνδρομητὰς καὶ τὸν τύπον τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὅστις πάντοτε συνιστᾷ τὸ φύλλον ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ τοὺς πολλοὺς φίλους, οἵτινες δι' ἐπιστολῶν ἐπανειλημμένως ἐνθαρρύνουσιν ἡμᾶς καὶ εὐγνωμονοῦσιν ἡμῖν διὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς «Ἀθηναίδος».

Μετὰ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τῆς «Ἀθηναίδος» τοῦ ἔτους 1879 οἱ συνδρομηταὶ τῆς πρωτευούσης θέλουσι λάβει Ἡμερολόγιον πολυσέλιδον καὶ σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἡμετέρου φύλλου δωρεάν, ἀποσταλῆσεται δὲ τοῦτο καὶ τοῖς συνδρομηταῖς τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἀντὶ τοῦ ταχυ-

δρομικοῦ τέλους λεπτῶν 5. Ἐὰν δὲ φθάσωσιν ἐγκαίρως καὶ αἱ εἰκονογραφίαι, ἃς παρηγγείλαμεν, ἐλπίζομεν νὰ συναποστείλωμεν δωρεάν εἰς ἕκαστον συνδρομητὴν ἀνὰ μίαν ἅμα τῇ πληρωμῇ τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ. Εἰς δὲ τοὺς συνδρομητὰς τοῦ L' Ami de la Maison, οἵτινες ἡθελον ἐξακολογηθῆσαι καὶ διὰ τὸ 1879 ἀποσταλῆσεται εἰκονογραφημένον ἡμερολόγιον ὥραϊον καὶ κομψὸν καὶ χρήσιμον.

Τοὺς ἀνταποκριτὰς ἡμῶν παρακαλοῦμεν νὰ καταρτίσωσι καὶ ἀποστείλωσιν ἡμῖν ὅσον τάχιστα τοὺς καταλόγους αὐτῶν διὰ τὸ ἔτος 1879.

ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΑΝΗΣΤΙΑΣ

Αἱ παλαιαὶ ἱστορίαι εἰσι πολλάκις διδακτικαί. Ἡ ἱστορία τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας, εἶναι γνωστὴ ὡς δεικνύουσα τὴν ἀπληστίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀρχαῖος οὗτος μονάρχης ἐζήτησε παρὰ τῶν θεῶν χάριν τινα, καὶ οὗτοι παρεδέχθησαν νὰ τῷ δώσωσιν ὅ,τι ἤθελε ζητήσῃ ὁ μονάρχης, ὑπέρχαρις, ἀπεφάσισε νὰ καταστήσῃ τὴν χάριν ἀνεξάντλητον. Παρεκάλεσεν ἵνα ὅ,τι δήποτε ἐγγίσῃ γίνηται χρυσός· ἡ παράκλησις εἰσηκούσθη πικρὰ δὲ ἦσαν αἱ ἐξ αὐτῆς συνέπειαι. Ὅ,τι δήποτε ὁ δυστυχὴς βασιλεὺς ἤγγιζε, ἐτρέπετο εἰς χρυσόν. Ἔθετε τὴν χεῖρα του ἐπὶ τοῦ βράχου, καὶ οὗτος ἐγίνετο πελώριος ὄγκος χρυσοῦ ἀνεκτιμήτου ἀξίας· ἐλάμβανε τὸ δρύινον σκῆπτρον του, καὶ ἐγίνετο ἐν τῇ χειρὶ του ῥάβδος καθαρωτάτου χρυσοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἡ χαρὰ τοῦ μονάρχου ἦτον ἀπεριόριστος, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ μέγαρόν του ὁ μάλλον εὐνοούμενος τῶν θνητῶν. Ἀλλ' ὅποια ἡ ἀμβλυσπία τοῦ ἀνθρώπου! Ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζάν του καὶ πᾶν ὅ,τι ἤγγιζεν ἐγίνετο πρὸς βμπαϊγμὸν τῆς ἐπιθυμίας του χρυσός, καθαρὸς, στερεὸς χρυσός. Ὁ ταπει-

νός αὐτοῦ νοῦς εἶδεν ἔπειτα ὅτι εἶδει νὰ ἀποθάνῃ ἐνεκα τῆς ἀρπακτικῆς αὐτοῦ ἐπιθυμίας· ν' ἀποθάνῃ ἐν μέσῳ τῆς ἀφθονίας καὶ ἐνθυμούμενος τὸ φοβερὸν λόγιον ὅπερ ἤκουσεν αὐτὶ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ δὲν δύνανται νὰ ἀφαιρέσωσι τὰ δῶρα τῶν», ἐν ὁρυγμοῖς δὲ παρεκάλεσε τὸν ὑπομειδιῶντα Διόνυσον νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ἀπλουστέραν τροφήν καὶ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῆς ἀρκῆς τοῦ χρυσοῦ.

Τὸ διήγημα τοῦτο ἐκθέτει λίαν σαφῶς τὴν ἀφροσύνην τοῦ ἀπλήστου ὡς καὶ τοῦ προσδοκῶντος πᾶσαν εὐτυχίαν ἐκ τοῦ χρυσοῦ· ἐνῷ οὗτος, ἀπ' ἐναντίας ὑποδουλώνει τὸν ἄνθρωπον καὶ τυραννεῖ ἀσπλάγχχνως ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ ζωὴ εἶναι πολυτιμότερα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ τὸ πολυτιμότερον πάντων εἶναι ἡ ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς καρδιά. «Τί θέλει ὠφελῆσαι τὸν ἄνθρωπον ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;» (Μαρκ. η', 36.)

ΜΕΓΑΛΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

Α'.

Ἐν ἀρχαίοις χρόνοις τὰ βιβλία ἦσαν τοσοῦτον σπάνια ὥστε μόνον οἱ λίαν πλούσιοι ἠδύναντο νὰ πλησιάσωσιν αὐτά. Τοσοῦτω δὲ ἦν τὸ διαφέρειν περὶ αὐτῶν ὥστε οὐδὲ ἐδίδοντο εἰς δάνειον εἰμὴ ἐπὶ καταβολῇ σημαντικῆς ἐγγυήσεως. Ἡ συλλογὴ ὅθεν τῶν βιβλίων πρὸς σχηματισμὸν δημοσίων βιβλιοθηκῶν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀντικείμενον πρώτης ἀνάγκης διὰ πάντα μελετῶντα· τὸ ἔργον ἐπομένως τοῦτο ἀνέλαβον μετὰ φροντίδος καὶ φιλοδοξίας μεγάλοι ἄρχοντες.

Ἡ ἱστορία μεγάλων βιβλιοθηκῶν σκοτίζεται ἐν μύθοις. Ὁ Ὀσήμανδος, βασιλεὺς τις τῆς Αἰγύπτου, λέγεται καθιδρῦσας δημοσίαν βιβλιοθήκην πρὸ δεκατεσσάρων αἰώνων π. Χ. Ἑτέρα ἀρχαία βιβλιοθήκη λέγεται ἰδρυθεῖσα ἐν Μέμφιδι. Ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς περαιτέρω ἀόριστον μυθικὴν ἱστορίαν, ἀναφέρομεν τὴν Γραφὴν ὡς τὸν πυρῆνα ἄλλων ἀρχαίων συλλογῶν. Αὕτη οὐ μόνον ἦτο ἡ ἰδιαιτέρα κληρονομία τῶν Ἑβραίων, ἀλλ' ἡ πηγὴ καὶ οὐσία πολλῶν ἀρχαίων ἱστοριῶν. Πλὴν τῶν περγαμηνῶν αἰτίνες ἀπετέλουν τὸ ἀρχαίον κείμενον, οἱ Ἑβραῖοι εἶχον τὰ δημόσια αὐτῶν ἀρχεῖα. Βραδύτερον ὁ Ἡρώδης διέταξε τὴν καταστροφὴν πολλῶν ἐξ αὐτῶν. Ἀρχαῖαι τινες βιβλιοθήκαι ἀναφέρονται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ. Αἱ σημειώσεις τοῦ Κύρου ἐπὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ ναοῦ ἐζητήθησαν καταρχὰς ἐν τῷ «οἴκῳ τῶν περγαμηνῶν» ἡ βιβλίων ἀποτελούντων τὴν βιβλιοθήκην ἐν Βαβυλῶνι, μὴ εὑρεθῆσαι δ' ἐκεῖ, ἀνεκαλύφθησαν ἐν Ἀχμέδα ἢ τοῖς Ἑκβατάνοις. (Ἑσρα ε', 17 καὶ ζ', 4, 2). Πρὸςφατοὶ ἀνακαλύψεις πινάκων κατατεθειμένων ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ πληροφοροῦσιν ἡμᾶς περὶ τῆς ὑπάρξεως σημειώσεων ἐπὶ πινάκων ἐξ ἀργίλλου ἀποτεθειμένων ἐν τῷ βασιλικῷ μεγάρῳ τῆς Νινευί. Οἱ πίνακες οὗτοι πιθανῶς παρεσκευάσθησαν τῇ διαταγῇ τοῦ Σαρδαναπάλου Ε', περὶ τὸ 650 π. Χ ὡς μανθάνομεν ἐξ ἀξιοσημειώτου ἐπιγρα-

φῆς ἐπὶ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν: — «Ἐγγραψα ταῦτα ἐπὶ πινάκων, οὓς ἀπέθηκα ἐν μέσῳ τῶν ἀνακτόρων μου, πρὸς ὀδηγίαν τοῦ λαοῦ μου.»

Ἡ βιβλιοθήκη ὅμως ἡ τὴν μεγίστην ἀποκτήσασα φήμην ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἦτον ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων περὶ τὸ 280 π. Χ. Ἡ Ἀλεξανδρινὴ βιβλιοθήκη λέγεται ὡς περιλαβοῦσα 700,000 τόμους. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν παραστάσεων τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ὠφελήθησαν τοσοῦτον ἐκ τῶν δημοσίων συγγραμμάτων, τῶν κατατεθεισῶν ἐν τοῖς ναοῖς χάριν ἀσφαλείας καὶ εὐκόλου προσπελάτους. Τὰ ἔργα τοῦ Ὀμήρου λέγονται κατατεθέντα ἐν τῇ δημοσίᾳ ἐν Ἀθήναις βιβλιοθήκῃ, ἑκατονταετηρίδας τινὰς ἀφοῦ ὁ τυφλὸς ποιητὴς ἔψαλε τοὺς ὠραίους αὐτοῦ στίχους ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σολομῶντος. Ἡ μεγάλη Ἀλεξανδρινὴ βιβλιοθήκη ὑπέφερε πολὺ ἐκ πυρκαϊᾶς ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, εἴτα δὲ συνεπληρώθη ἐκ τῆς συλλογῆς ἣν ἐσχημάτισεν ὁ Ἀττάλος, ὁ βασιλεὺς τῆς Περγάμου. Ἡ μεγάλη αὕτη συλλογὴ τοῦ Ἀττάλου κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου καὶ ἐδωρήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐνεκα ταύτης καὶ ἑτέρων προσθηκῶν σὺν τῇ ἐπιρροῇ τῆς σχολῆς αὐτῆς τῶν φιλοσόφων καὶ σπουδαστῶν, ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπέκτησε γενικὸν καὶ κοσμοπολιτικὸν χαρακτῆρα διάφορον λίαν ἐκείνου ἐτέρων βιβλιοθηκῶν τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, αἵτινες ὡς ἐπὶ πολὺ περιωρίζοντο εἰς τὴν μυθολογικὴν καὶ στενὴν αὐτῶν φιλολογίαν. Ἡ Ἀλεξανδρινὴ βιβλιοθήκη ἐξηκολούθησεν ἀκμάζουσα μέχρι τοῦ οἴκτροῦ συμβάντος τῆς καταστροφῆς αὐτῆς 640 π. Χ. διαταγῇ τοῦ φανατικοῦ Καλίου Ὀμάρ, τοῦ ὁποῦ ἡ περὶ αὐτῆς ἱστορία εἶναι ὅτι ἐὰν τὰ βιβλία τῶν Ἑλλήνων συνεφώνουν πρὸς τὸ Κοράνιον ἦσαν περιττά, ἐὰν δὲ ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἐπικίνδυνα, ὥστε ὁπωσδήποτε ἦσαν καταστρεπτέα, εἶναι λίαν γνωστὴ. Τὰ ἐπικίνδυνα ὅθεν κείμενα μετεχειρίσθησαν πρὸς θέρμανσιν τῶν λουτρῶν τῆς πόλεως.

Ἡ Ῥώμη κατέστη ἀκολούθως περίφημος διὰ τὰς μεγάλας αὐτῆς βιβλιοθήκας. Πολλὰ χειρόγραφα ἐκομίσθησαν ἐξ Ἑλλάδος διαταγῇ τοῦ αυτοκράτορος Τραϊανοῦ, καὶ ἐσχημάτισαν τὸν πυρῆνα τῆς λαμπρᾶς Οὐλπιανῆς βιβλιοθήκης. Ἐν ταύτῃ κατατέθησαν τὰ ἐπὶ πινάκων ἐξ ὁστοῦ ἐλέφαντος γεγραμμένα βιβλία τὰ σημαντικώτερα ἀπομνημονεύματα τοῦ κράτους.

Ἰσως σχεδὸν ἀξίας ἦν ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Δουκούλου «ἀνοικτὴ πᾶσι τοῖς προσερχομένοις». Ὁ αὐτοκράτωρ Αὐγουστος ἱδρυσεν δύο δημοσίας βιβλιοθήκας τὴν Ὀκταβιανὴν καὶ τὴν τοῦ Παλατινάτου, ἧτις καὶ ἐπέζητε τῶν ποικίλων ἐπικρασιῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς αυτοκρατορίας, καὶ ὑφίστατο μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Γρηγορίου τοῦ μεγάλου, τοῦ ὁποῦ ὁ πεπλανημένος ζήλος ἔφερεν αὐτὸν νὰ διατάξῃ τὴν καταστροφὴν τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων.

Τὰ βιβλία τότε ἠδύναντο νὰ πολλαπλασιάζωνται